

ВСТУП

Визначна дата – 100-річчя містобудівної освіти у Львівській політехніці – заставляє, озирюючись на минуле, усвідомити і оцінити наше сьогодні і зазирнути у майбутнє, прогнозувати нові завдання.

Архітектурна спеціальність, а ще більше містобудівна, у світовій практиці тісно пов'язана із політичним устроєм та економічним станом країни: економічний розквіт супроводжується активним будівництвом, а зміна політичного устрою чи інтеграційні процеси – широкомасштабними містобудівними реорганізаціями.

Містобудівну освіту у Львові започатковано з ініціативи Львівського магістрату, коли у 1913 р. Ігнатієві Дрекслеру доручено читати лекції у Львівській політехніці з курсу будівництва міст. Це був час бурхливого зростання міст, які збільшували свої межі за рахунок приміських громад і ставали “великими”. Містобудівної освіти потребували тоді і будівельники, і транспортники та мірники (геодезисти). Після закінчення Першої світової війни виникла інша проблема – відбудова міст і їх перепланування і розвиток згідно з функціональним підходом, також почала втілюватися ідея “Великого Львова”.

Друга світова війна, зміна кордонів, людські втрати та переселення змінили континуїтет урбаністичного розвитку регіону. Львівська політехніка виконувала завдання, що їй поставила влада для всього СРСР. Естетичні візії містобудівних доктрин змінювалися, але основним спрямуванням розвитку Львова була його індустріалізація та розбудова кварталами масового будівництва. Уніфікація та типові вирішення докорінно змінили всю систему проектування і будівництва. На зміну індивідуальному проектуванню прийшло типове, яке знівелювало образ міста.

Сьогодні Львів намагається відшукати свою ідентичність, творчо розвиває свій образ на засадах сталого розвитку, а архітектурно-містобудівні заходи спрямовані на підвищення якості життя населення та вирішення соціально-економічних проблем.

Містобудування ґрунтується на міцному теоретичному фундаменті і розвивається як наука про розпланування міст і поселень, їх формування та історію розвитку. Згідно з вимогами до спеціальності, містобудування займається аналізом міських структур і на цій основі опрацьовує розпланувальні концепції та шукає способи їх оптимального вирішення.

Але основною метою усіх проектів є людина. Завдання містобудування полягають у створенні приязного людині середовища, а також у зведенні до мінімуму конфліктів між інтересами користувачів окремих будівель і охороною навколишнього середовища – як природного, так і культурного. Містобудування відіграє роль у відчутті безпеки у містах та запобігає злочинності шляхом облаштування міст.

Змінюються вимоги часу. Домінує екологічний підхід до планування, а теоретичні концепції просторової організації розглядають місто як продукт динаміки соціальних сил. У середовищі фахівців з міського планування стає все популярнішою думка, що сучасний світ вже не можна планувати без побажань його жителів. Програми допомоги Європейського Союзу підкреслюють роль участі громадськості у містобудівних проектах. Професійний проєктант повинен зважати на потребу піклуватися про суспільство. Архітектори і містобудівники відповідають за результати своєї роботи і мають моральне зобов'язання бути готовими до думки майбутніх клієнтів.

Останніми роками відбулася трансформація соціальної ролі архітектора і містобудівельника, яка була відображена у Новій афінській хартії 1998 року, у якій говориться, що: “Процес планування міста повинен відповідати вимогам співпраці та відданості на місцевому рівні, щоб сприяти соціальному інтересу у формуванні навколишнього середовища та поліпшенню соціально-економічних умов. Якщо в процесі планування та міського розвитку повинні бути виконані потреби і сподівання всіх верств населення, всі громади повинні брати участь у визначенні їхніх потреб та устремлень і принципів просторової інтеграції місцевих громад”.

Містобудування повинне належати до ієрархічної схеми так, щоб бути якомога ближче до людей. Підтримка соціальних та культурних одиниць на місцевому рівні сприятиме соціальній взаємодії й взаєморозумінню. Отже, на архітектора-містобудівельника покладається важлива функція у забезпеченні гармонійного розвитку суспільства.

Від редакторів